Motion
1980/81: 1589

av Pär Granstedt m. fl.
om ett institut för u-landsanpassad teknik

I programmet för en Ny Ekonomisk Världsordning ingår att u-länderna år 2000 skall svara för 25 % av världens industriproduktion. Detta är en ganska blygsam målsättning om man tar hänsyn till att dessa länder tillsammans har ca två tredjedelar av världens befolkning och att deras andel vid sekelskiftet kommer att vara ännu större. Inte desto mindre utgör denna målsättning en stor utmaning och kommer att kräva en omfattande utbyggnad.

Inför den industrialiseringsprocess som är nödvändig i u-länderna, och som förhoppningsvis också kommer att ske, kommer teknikvalet att spela en mycket stor roll. Den i dag dominerande industriella tekniken är helt utvecklad i i-länderna och optimerad till dagens i-landsförutsättningar. Dessa kännetecknas av god tillgång på kapital, en väl utbyggd infrastruktur, en stark samhällsapparat, stora forskningsresurser, god tillgång på välutbildad arbetskraft och specialister, men med en begränsad tillgång på arbetskraft totalt sett. I u-länderna är förutsättningarna helt annorlunda och kan i de flesta fall förväntas förbli så ännu några decennier, även om en positiv utveckling kan komma till stånd. U-ländernas förutsättningar kännetecknas av stor brist på kapital, svag infrastruktur, svag samhällsapparat, nästan inga forskningsresurser, brist på välutbildad arbetskraft, men med god tillgång på arbetskraft totalt sett.

Det är mot denna bakgrund inte förvånande att ett okritiskt överförande av i-landsteknik till u-länder ofta skapar problem. Flaskhalsproblem av olika slag skapar driftsproblem och stora kostnader. Det tekniska beroendet av i-länderna växer. Den ekonomiska utveckling man åstadkommer får ringa spridningseffekt. Risken är tvärtom stor att man skapar en liten modern sektor som lever på i-landsliknande villkor, medan landet och befolkningen i övrigt ställs utanför utvecklingen eller t. o. m. får sina villkor försämrade.

En u-landsanpassad teknik är inte lika med en föråldrad teknik. Däremot är det nödvändigt för u-länderna med en teknisk utveckling som är optimal utifrån deras behov och förutsättningar och som kan medverka till en bred ekonomisk utveckling.

Om Sverige, genom bistånd eller på kommersiell basis, skall medverka i u-ländernas industriella uppbyggnad är det viktigt att vi också kan erbjuda en u-landsanpassad teknik. Den nuvarande teknikutvecklingen i vårt land ger oss inte dessa förutsättningar. Ett sätt att göra oss bättre rustade på detta område skulle kunna vara att inrätta ett institut för u-landsanpassad teknik. Institutet skulle verka i samarbete med ett eller flera u-länder å den ena sidan

och svenska organ som sysslar med industriell teknikutveckling å den andra. Syftet skulle vara att binda samman u-landserfarenheten med svenskt kunnande i teknikutveckling. Konkreta utvecklingsprojekt skulle kunna bedrivas både i våra samarbetsländer och här hemma. Dessa projekt skulle så småningom kunna leda fram till en industriell produktion där man utnyttjar kapacitet både i Sverige och i vederbörande u-länder.

Med hänvisning till det anförda föreslås

att riksdagen hos regeringen hemställer om utredning av frågan om ett institut för u-landsanpassad teknik i enlighet med vad som anförs i motionen.

Stockholm den 27 januari 1981

PÄR GRANSTEDT (c)

GÖSTA ANDERSSON (c)

MARGIT ODELSPARR (c)

GUNNAR BJÖRK (c)

ANNA ELIASSON (c)

i Gävle